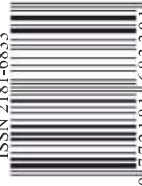

ПЕДАГОГИК МАҲОРАТ

MS
2022

ISSN 2181-6833

9 772181 683301

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

Maxsus son

Jurnal 2001-yildan chiqa boshlagan

Buxoro – 2022

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal
2022, Maxsus son

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi OAK Rayosatining 2016-yil 29-dekabrdagi qarori bilan **pedagogika** va **psixologiya** fanlari bo'yicha dissertatsiya ishlari natijalari yuzasidan ilmiy maqolalar chop etilishi lozim bo'lgan zaruriy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

Jurnal 2001-yilda tashkil etilgan.

Jurnal 1 yilda 6 marta chiqadi.

Jurnal O'zbekiston matbuot va axborot agentligi Buxoro viloyat matbuot va axborot boshqarmasi tomonidan 2016-yil 22-fevral № 05-072-sonli guvohnoma bilan ro'yxatga olingan.

Muassis: Buxoro davlat universiteti

Tahririyat manzili: O'zbekiston Respublikasi, Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko'chasi, 11-uy
Elektron manzil: ped_mahorat@umail.uz

TAHRIR HAY'ATI:

Bosh muharrir: Adizov Baxtiyor Rahmonovich – pedagogika fanlari doktori, professor

Bosh muharrir o'rinbosari: Navro'z-zoda Baxtiyor Nigmatovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Mas'ul kotib: Hamroyev Alijon Ro'ziqulovich – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent

Xamidov Obidjon Xafizovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Begimqulov Uzoqboy Shoyimqulovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Mahmudov Mels Hasanovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Ibragimov Xolboy Ibragimovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Yanakiyeva Yelka Kirilova, pedagogika fanlari doktori, professor (N. Rilski nomidagi Janubiy-G'arbiy Universitet, Bolgariya)

Qahhorov Siddiq Qahhorovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Mahmudova Muyassar, pedagogika fanlari doktori, professor

Kozlov Vladimir Vasilyevich, psixologiya fanlari doktori, professor (Yaroslavl davlat universiteti, Rossiya)

Mustafa Said Arslon, , filologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)

Tadjixodjayev Zokirxo'ja Abdusattorovich, texnika fanlari doktori, professor

Amonov Muxtor Raxmatovich, texnika fanlari doktori, professor

O'rayeva Darmonoy Saidjonovna, filologiya fanlari doktori, professor

Durdiyev Durdimurod Qalandarovich, fizika-matematika fanlari doktori, professor

Mahmudov Nosir Mahmudovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Olimov Shirinboy Sharopovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Chariyev Irgash To'rayevich, pedagogika fanlari doktori, professor

Qiyamov Nishon Sodiqovich, pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

Qahhorov Otabek Siddiqovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

To'xsanov Qahramon Rahimboyevich, filologiya fanlari doktori, dotsent

Hayitov Shodmon, tarix fanlari doktori, professor

To'rayev Halim Hojiyevich, tarix fanlari doktori, professor

Rajabov Qahramon, tarix fanlari doktori, professor

Shomirzayev Maxmatmurod Xuramovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Muhitdinova Xadicha Sobirovna, pedagogika fanlari doktori, professor

Niyozmetova Roza Hasanovna, pedagogika fanlari doktori, professor

Qurbonova Gulnoz Ne'matovna, pedagogika fanlari doktori (DSc)

Журнал включен в список обязательных выпусков ВАК при Кабинете Министров Республики Узбекистан на основании Решении ВАК от 29 декабря 2016 года для получения учёной степени по педагогике и психологии.

Журнал основан в 2001г.

Журнал выходит 6 раз в год

Журнал зарегистрирован Бухарским управлением агентства по печати и массовой коммуникации Узбекистана.

Свидетельство о регистрации средства массовой информации № 05-072 от 22 февраля 2016 г.

Учредитель: Бухарский государственный университет

Адрес редакции: Узбекистан, г. Бухара, ул. Мухаммад Икбол, 11.

e-mail: ped_mahorat@umail.uz

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Главный редактор: Адизов Бахтиёр Рахманович – доктор педагогических наук, профессор

Заместитель главного редактора: Навруз-заде Бахтиёр Нигматович – доктор экономических наук, профессор

Ответственный редактор: Хамраев Алижон Рузикулович – доктор педагогических наук (DSc), доцент

Хамидов Обиджон Хафизович , доктор экономических наук, профессор

Бегимкулов Узакбай Шаимкулович, доктор педагогических наук, профессор

Махмудов Мэлс Хасанович, доктор педагогических наук, профессор

Ибрагимов Холбой Ибрагимович, доктор педагогических наук, профессор

Янакиева Елка Кирилова, доктор педагогических наук, профессор (Болгария)

Каххаров Сиддик Каххарович, доктор педагогических наук, профессор

Махмудова Муюссар, доктор педагогических наук, профессор

Козлов Владимир Васильевич, доктор психологических наук, профессор (Ярославль, Россия)

Мустафа Саид Арслан, доктор филологических наук, профессор (Турция)

Таджиходжаев Закирходжа Абдусаттарович, доктор технических наук, профессор

Аманов Мухтор Рахматович, доктор технических наук, профессор

Ураева Дармоной Саиджановна, доктор филологических наук, профессор

Дурдыев Дурдымурод Каландарович, доктор физико-математических наук, профессор

Махмудов Насыр Махмудович, доктор экономических наук, профессор

Олимов Ширинбой Шарофович, доктор педагогических наук, профессор

Чариев Иргаш Тураевич, доктор педагогических наук, профессор

Киямов Нишон Содикович, доктор педагогических наук, профессор

Каххаров Отабек Сиддинович, доктор экономических наук (DSc)

Тухсанов Кахрамон Рахимбоевич, доктор педагогических наук (DSc)

Хайитов Шодмон, доктор исторических наук, профессор

Ражабов Кахрамон, доктор исторических наук, профессор

Тураев Халим Хожиевич, доктор исторических наук, профессор

Мухитдинова Хадича Собировна, доктор педагогических наук, профессор

Нийёметова Роза Хасановна, доктор педагогических наук, профессор

Шомирзаев Махматмурод Хурамович, доктор педагогических наук (DSc)

Курбонова Гулноз Нейматовна, доктор педагогических наук (DSc)

PEDAGOGICAL SKILLS

The scientific-theoretical and methodical journal

2022, special release

The journal is submitted to the list of the scientific journals applied to the scientific dissertations for **Pedagogic** and **Psychology** in accordance with the Decree of the Presidium of the Ministry of Legal office of Uzbekistan Republic on Regulation and Supervision of HAC (The Higher Attestation Commission) on December 29, 2016.

The journal is published 6 times a year

The journal is registered by Bukhara management agency for press and mass media in Uzbekistan.

The certificate of registration of mass media № 05-072 of 22 February 2016

Founder: Bukhara State University

Publish house: Uzbekistan, Bukhara, Muhammad Ikbol Str., 11.

e-mail: ped_mahorat@umail.uz

EDITORIAL BOARD:

Chief Editor: Pedagogical Sciences of Pedagogy, Prof. Bakhtiyor R. Adizov.

Deputy Editor: Pedagogical Sciences of Economics, Prof. Bakhtiyor N. Navruz-zade.

Editor: Doctor of Pedagogical Sciences(DSc), Asst. Prof. Alijon R. Khamraev

Doctor of Economics Sciences Obidjan X. Xamidov

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Uzakbai Sh. Begimkulov

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Mels Kh. Mahmudov

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Holby I. Ibrahimov

Ph.D. of Pedagogical Sciences, Prof. Yelka K. Yanakieva (Bulgaria)

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Siddik K. Kahhorov

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. M. Mahmudova

Doctor of Psychology, Prof. Vladimir V. Kozlov (Yaroslavl, Russia)

Doctor of Philology, Prof. Mustafa Said Arslon (Turkey)

Doctor of Technical sciences, Prof. Mukhtor R. Amanov

Doctor of Technical sciences, Prof. Zakirkhodja A. Tadjikhodjaev

Doctor of Philology, Prof. Darmon S. Uraeva

Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Prof. Durdimurod K. Durdiev

Doctor of Economics, Prof. Nasir N. Mahmudov

Doctor of Pedagogical Science, Prof. Shirinboy Sh. Olimov

Doctor of Pedagogical Science, Prof. Nishon S. Kiyamov

Doctor of Economics Sciences Otabek S. Kahhorov

Doctor of Philology Kaxramon R. Tuxsanov

Doctor of Historical science, Prof. Sh. Hayitov

Doctor of Historical science, Prof. Halim H. Turaev

Doctor of Historical science, Prof. Q. Rajabov

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Maxmatmurod X. Shomirzaev

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Xadicha S. Shomirzaev

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Roza X. Niyozmetova

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Gulnoz N. Qurbonova

MUNDARIJA

Baxtiyor ADIZOV. Oliy ta'lim muassasalari talabalarida ijtimoiy faollikni rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	7
Ширинбой ОЛИМОВ, Юлдуз САИДОВА. Талабалар маънавиятини ривожлантиришнинг йўналишлари	10
Bolta XODJAYEV. Shaxs ijtimoiylashuvida fuqarolik madaniyati muhim pedagogik omil sifatida	16
Нодира МУСАЕВА, Нафиса МУСАЕВА. Разработка теоретических основ технологии неразрывности обучения основанной на педагогической таксономии	20
Baxshillo UMAROV. Yoshlarda yangicha dunyoqarashni shakllantirishda sharq allomalari merosidan foydalanish imkoniyatlari	24
Кобилжон АБДУЛЛАЕВ. Приоритетные направления государственной образовательной политики в сфере дошкольного образования.....	28
Shabon FARMONOVA. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini ijodiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik imkoniyatlari	31
Гулия ХАБИБОВА. Функция махаллы в современном обществе Узбекистана	36
O'lmas QURBONOVA. Pedagogik fikrlar taraqqiyotining ayrim masalalari	39
Manzura OCHILOVA. O'quvchilarning ma'naviy barkamol shaxs bo'lib shakllanishida al-Buxoriy ta'limotining o'rni	42
Bobomurod JURAYEV. Abushakur Balxiyning "Ofarinnoma" asarida ma'naviy-axloqiy tarbiya masalalari.....	45
Gulchehra IZBULLAYEVA. Didaktik asarlarda do'stlik munosabati va uning yoshlar tarbiyasidagi o'rni	49
Nargiza BAXRIYEVA. Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijtimoiy-hissiy rivojlanganlik dinamikasi	54
Dildora TOSHEVA. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini ekologik tarbiyalashda tabiiy fanining o'rni va ahamiyati.....	59
Olimjon AHMADOV. Taraqqiyparvarlarning Buxoroda ta'lim-tarbiya tizimini isloh qilishga qaratilgan g'oya va qarashlari	63
Oybek ORTIQOV. Ma'naviy-ma'rifiy ishlar jarayonida talabalarda mafkuraviy immunitetni rivojlantirish pedagogik muammo sifatida.....	66
Matluba XOJIYEVA. Abu Rayhon Beruniyning axloqiy qarashlari	70
Nigina ISMATOVA. Yoshlarni oilada ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda milliy qadriyatlardan foydalanish usul va vositalari	76
Lola ELIBOYEVA. Bo'lajak o'qituvchilarni ijodiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik asoslari	80
Feruza RAMAZONOVA. Bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda kasbiy e'tiqod tuyg'usini shakllantirish imkoniyatlari	86
Ma'rifat UMUROVA. Bo'lajak o'qituvchilar ma'naviy madaniyatini rivojlantirishda milliy merosning o'rni	89
Nilufar RAXIMOVA. Tasavvuf ta'limotining tarbiyaviy ahamiyati	93
Mirjon AMONOV. O'quvchilarda fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishning omillari va mezonlari.....	96

Sitora SHARIPOVA. Oliy ta'lim muassasalarida ijtimoiy – gumanitar fanlarni muammoli ta'lim texnologiyalari asosida o'qitish pedagogik muammo sifatida....	100
Alimova SHAMSIYA. O'quvchilarda o'z faoliyatlarini baholash va tashxislash ko'nikmalarini shakllantirish	106
Rayima NEMATOVA. Oliy ta'limda hamkorlikdagi faoliyatning shakllanishi va uning o'ziga xos psixologik xususiyatlari	111
Zuxriddin Shernazarov. Abdulla Avloniyning yangi usul maktablarini tashkil etishdagi ma'rifatparvarlik xizmatlari	113
Malika UMEDJANOVA. Mutafakkirlar ma'naviy merosida aksiologik yondashuv asosida yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlash masalalarining yoritilishi	116
Bolta XODJAYEV, Shaxlo XALILOVA. O'qituvchi va o'quvchi pedagogik mulqoti ta'lim va tarbiya samaradorligini oshirishning muhim omili	120
Umida FAYZIYEVA. Bo'lajak o'qituvchilarda pedagogik kompetentlik sifatlarini rivojlantirish yo'llari	125
Анвар НУСПАТОВ. XVI-XVII асрларда Бухоро хонлигида илм-фан ривожига ва унинг педагогик шарт-шароитлари.....	129
Акбар ГУЛБОЕВ. Малака ошириш тизимидаги педагог-ходимлар касбий махоратини оширишнинг педагогик шарт-шароитлари	132
Sitora UMAROVA. Muhammad Avfiy Buxoriy hikoyatlarida ayol siymosining namoyon bo'lishi	137
Муножатхон АСПАНБАЕВА. Хотўлиқ оилаларда болаларни ижтимоий ҳаётга тайёрлашнинг асосий йўналишлари	143
Habib SODIQOV. Bo'lajak haydovchi etikasini tarbiyalash – muhim pedagogik muammo sifatida	149
M.D.Nomozova, K.M. Муқимов. Наноструктураларда ёруғликнинг гигант комбинацион сочилиши (ЁКС) ва комбинацион сочилиш спектрометри	151
Aziza Babakeldiyeva. O'yinlar vositasida bola shaxsini shakllantirish	155
Munavvar Sheraliyeva. Oilaviy tarbiya uslublari va ota-onalarning munosabatlar ma'naviyati	158
Б.Б.Адизов, Ф.К.Абдуллоев. Республиканинг олий таълим муассасаларига молиявий мустақиллик бериш орқали тизимли ривожланиши	160
Урал Айтувганов. Творческого мышления как категории науки и познавательного процесса личности.....	163

OLIIY TA'LIMDA HAMKORLIKDAGI FAOLIYATNING SHAKLLANISHI VA UNING O'ZIGA XOS PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI

Maqolada oliy ta'limda o'qituvchining talabalar bilan hamkorlikdagi samarali faoliyati to'g'risida fikr yuritiladi.

Kalit so'zlar: hamkorlikdagi o'quv faoliyati, psixologik muhit, individual faoliyat, taqlidiy harakatlar, madad harakatlari.

В статье рассматривается эффективная работа преподавателей высшего образования во взаимодействии со студентами.

Ключевые слова: совместная учебная деятельность, психологическая среда, индивидуальная деятельность, имитационная деятельность, вспомогательная деятельность.

The article discusses the effective work of teachers in higher education in collaboration with students.

Key words: collaborative learning activities, psychological environment, individual activities, imitation activities, support activities.

Kirish. O'zbekiston Respublikasida amalga oshirilayotgan ijtimoiy islohotlar jamiyat taraqqiyotini ta'minlash, uzluksiz ta'lim tizimini joriy etish, shuningdek, mustaqil fikrlay oladigan, erkin va ijodkor shaxsni tarbiyalashda alohida ahamiyat kasb etmoqda. Ta'limiy islohotlarning sifat bosqichi kechayotgan mavjud sharoitda O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonunida belgilangan vazifalarni to'laqonli amalga oshirishga erishish yo'lida amaliy harakatlar olib borilmoqda. Dasturning bosh maqsadi barkamol shaxsni shakllantirishdan iborat. Birinchi Prezidentimiz I.A.Karimov ta'kidlab o'tganidek, "Aslida ta'lim-tarbiya sohasidagi islohotning chegarasi yo'q, toki hayot davom etar ekan, ta'lim ham, tarbiya ham zamon o'rta qo'yayotgan yangi-yangi talablarga ko'ra mustaqil ravishda o'zgarib, yangilanib boraveradi".

Asosiy qism. Ijodkor, faol, mustaqil fikrlovchi shaxsni tarbiyalab voyaga yetkazish uchun oliy ta'limda muhim o'zgarishlar va qayta qurish hayotiy zarurat bo'lib qolmoqda. Shu boisdan oliy maktabda tub o'zgarish yasash, faol ijodkor, aql-zakovatli, ziyoli mutaxassislarni tayyorlashning ilmiy asoslarini yaratish qator fanlarning vazifasi bo'lib hisoblanadi. Oliy maktabda hamkorlikdagi faoliyatning shakllanishi, uning ijtimoiy-psixologik jihatini tashkil qilish har qanday faoliyatni, shu jumladan, o'quv faoliyatini tashkil qiluvchi tarkibiy qismlarini o'rganish so'nggi o'n yillarda amalga oshirila boshlandi. Hamkorlikdagi mahsuldor faoliyatni psixologik jihatdan o'rganishni V.YA. Lyaudis boshchiligidagi psixologlar guruhi amalga oshirdi. Uning asosiy maqsadi yangi psixik fazilatlarining shakllanishida o'qituvchi bilan talaba hamkorligining rolini ifodalash edi. Ushbu nazariyaga binoan, o'quv faoliyatining shakllanishi fan asoslarini egallashning negizi emas, balki shaxsning ijtimoiy madaniy qadriyatlarini egallash jarayonidir. Mazkur nazariya asosida vaziyatni talaba shaxsining rivojlanishidagi "yaqin kamolot zonasi"ningina emas, balki "persektiv rivojlanish zonasi"ni ham yaratadigan yo'sinda loyihalash mumkin.

V. YA. Lyaudis o'quv vaziyati tartibidagi 4 ta o'zgaruvchi holatni ko'rsatadi:

a) tashkiliy o'quv jarayonining mazmuni (uning xususiyati, o'quvchi o'zlashtiradigan faoliyat dasturi, egallanadigan bilim faoliyatining turlari);

b) ta'lim mazmuni va o'quv faoliyati usullarini o'zlashtirish: bir bosqichdan boshqasiga o'tish tartibi;

d) talaba bilan o'qituvchining o'zaro ta'siri va hamkorlik sistemasi;

e) ta'limdagi o'zgaruvchan omillarning o'zaro aloqasini takomillashuvi: o'zaro hamkorlikning muhim omili va talabalarning o'zaro munosabati xususiyatini belgilovchi asos bu o'qituvchi bilan talaba hamkorligining shakllaridir.

Hamkorlikdagi o'quv faoliyati o'qituvchi va talaba munosabatlarining birgalikdagi hatti-harakatlarining alohida turidirki, u o'zlashtirish obyektini, bilish faoliyatining barcha qismlarini qayta qurishni ta'minlaydi. Hamkorlikdagi o'quv faoliyatining maqsadi o'zlashtiriladigan faoliyat va birgalikdagi harakatlar, munosabat va muloqotning boshqarish mexanizmini yaratishdir. Hamkorlikdagi faoliyatning mahsuli talabalarning ilgari surgan yangi g'oyalari va o'zlashtirilayotgan faoliyatning mohiyatiga bog'liq maqsadlar, sheriklikda shaxs pozitsiyasini boshqarish istaklarining yuzaga kelishidir. Hamkorlikdagi faoliyat usuli deganda, o'qituvchi bilan talabaning birgalikdagi xatti-harakatlarining sistemasini tushunish kerak. Bunday hatti-harakatlar o'qituvchining talabaga ko'rsatadigan yordamidan boshlanadi; talabalarning faolligi asta-sekin o'sib borib, butunlay ularning o'zi boshqaradigan amaliy va aqliy harakatiga aylanadi. O'qituvchi bilan talaba o'rtasidagi munosabat esa sheriklik pozitsiyasi xususiyatiga ega bo'ladi.

Psixologiya fanida hamkorlikning sakkizta shakli mavjud, ular quyidagilardan iboratdir: 1) faoliyatga kirish; 2) mustaqil harakatlar; 3) o'qituvchi harakatni boshlab beradi va unga talabani jalb etadi; 4) taqlid harakatlari; 5) madad harakatlari (o'qituvchi talabaga maqsadni anglash va unga erishish usullarini tanlashda yorlam beradi hamda oxirgi natijani nazorat qiladi); 6) o'zini-o'zi boshqarish harakatlari; 7) o'zini-o'zi boshqaruvchi harakatlar; 8) o'zini uyushtiruvchi harakatlar.

Hamkorlikdagi faoliyat usullari birgalikdagi hatti-harakatlar shaklida namoyon bo'lib, unga muloqot davrlari singari mazkur faoliyatning oddiy birliklari deb qarash mumkin. Birgalikdagi harakat davri qo'yiladigan ushbu almashuvni o'z ichiga oladi: o'qituvchi harakat boshlaydi, talaba uni davom ettiradi yoki tugallaydi. Oliy maktablarda hamkorlikdagi faoliyatning xususiyatlarini o'rganish va tajribalarda sinab ko'rishning asosiy maqsadi talabalarining bilimlarni o'zlashtirishdagi qiyinchiliklarning sabablarini va manbalarini tadqiq etish hamda ta'lim jarayonida yoki hamkorlikdagi faoliyatda bilimlarni o'zlashtirish samaradorligini oshirishning asosiy omillarini aniqlashdan iboratdir. Oliy maktab ta'limi samaradorligini oshirishda, hamkorlik faoliyatini yo'lga qo'yishda talabalarining aqliy imkoniyatlari, zaxiralari, umumiy saviyasi, bilimlarni o'zlashtirish darajasi, o'qishga munosabati, o'z-o'zini boshqarish darajasini tadqiq qilish muhim ahamiyatga ega. Talabalarda uchraydigan ijtimoiy-psixologik, bilishga oid kasbiy qiyinchiliklar, ularning oldini olish uchun ta'kidlab o'tilgan mezonlarni aniqlash ko'zlagan maqsadni amalga oshirish sari yetaklaydi. Chunki, o'qituvchi bilan talabalarining hamkorlik faoliyati ko'limi qancha keng bo'lsa, bilimlarni o'zlashtirish darajasi shunchalik yuqori, o'z-o'zini boshqarish esa puxta egallangan bo'ladi. Hamkorlik faoliyati 4 bosqichdan tashkil topgan bo'lib, u talabalarga o'qituvchining yordam shakllari tadqiqotning quyidagi davrlariga mos kelishini ta'minlaydi.

Hamkorlikning birinchi faoliyati "psixologiyaning tarixi, uning nimadan bahs etishi, vazifalari va ahamiyati" ma'ruzasidan boshlanadi. Mashg'ulotning maqsadi: talabalarda psixologiya fanining mohiyati, taixi, ahamiyati to'g'risida tushuncha hosil qilish, ularda fanga nisbatan qiziqish uyg'otish, ularni mavzu ustida ijodiy, mustaqil faoliyat uyushtirishga undashdan iboratdir. Hamkorlik faoliyatining birinchi bosqichida kichik guruhlarda psixologik muhit-o'rtacha, ya'ni talabalar o'zaro kelishib, hamkorlikda bir-birlarini qo'llab quvvatlab ish qilsalarda, lekin ular guruhdagi bunday munosabatlardan qoniqmaydilar. Shuningdek, guruhdagi muhitni iliq deyish qiyin, bu esa o'z navbatida, faoliyat mahsuldorligiga va muvaffaqiyatligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Ikkinchi bosqichdan keyin guruh muhitda sezilarli darajada talabalar o'rtasida do'stona munosabat korsatkichi ijobiy tomonga o'zgara borgan. Shuning uchun, talabalar hamkorligi ko'limi kengayadi, lekin hali faoliyat samaradorligiga va muvaffaqiyatligiga nisbatan munosabat o'zgarishsiz qoladi. Bizningcha, bunga asosiy sabab ikkinchi bosqichga talabalarining guruhga bo'linishini o'qituvchi tashabbusi orqali amalga oshirishligidir.

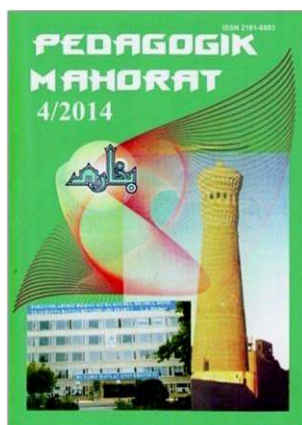
Uchinchi bosqichda faoliyat muvaffaqiyatligida keskin ijobiy o'zgarish ko'zga tashlanadi. Bu holatni shunday izohlash mumkin, garchi bu safar o'qituvchi ularni kichik guruhlarga tartib bilan ajratgan bo'lsada, lekin ular bunday bo'linishga biroz ko'nikkanligi uchun faoliyatga qiziqish kuchaygan, uning mahsuldorligi ortishi natijasida talabalarda o'z ishlaridan qoniqish hissi vujudga kela boshlagan. Muloqot va muomala doirasida ham ular o'zaro kelishib keng hamkorlik qilishga erishganlar.

To'rtinchi bosqichdan so'ng o'tkazilgan tajribalar guruhdagi psixologik muhit ijobiy deb baholanishga imkon yaratadi. Mazkur bosqich oxirida talabalar hamkorligi yanada kengayadi, ular o'zaro kelishib ishlashga, bir-birini qo'llab quvvatlashga o'rganadilar, natijada hamkorlik faoliyati ularda qiziqish uyg'ota boradi. Faoliyatning mahsuldorligi o'qish jarayonidagi muvaffaqiyatlar zerikishni asta-sekin kamaytirish, natijada faoliyat bilan shug'ullanish maroqli bo'la boshladi. Buning ta'sirida talabalarni guruhdagi muhit qiziqitira boshladi. Shuning uchun tajriba guruhi talabalarda psixologik muhit ko'limi va faoliyat tizimida ijobiy o'zgarishlarni yuzaga keltiradi.

Xulosa. Shunday qilib, hamkorlikda o'qituvchi tajriba guruhi talabalarining mustaqil faoliyatini tashkil qilishga ko'proq e'tibor qaratadi, ta'limda mashg'ulot xususiyatiga binoan qiziqarli shakl va uslublarni qo'llaydi, ularning hamkorligini tashkil qiladi, ijodiy fikrlashga, fikr almashishga keng imkoniyat yaratadi. Shu boisdan o'qituvchi bilan talabalar hamkorligi o'qitishning yangi shakli deyishga to'la kafolat beradi, ishtirokchilarni ijodiy izlanish sari yetaklaydi.

Adabiyotlar

1. Каримов И.А. Ўзбекистон буюк келажак сари. Т.:Ўзбекистон. 1998.
2. Ғозийев Е.Ғ, Тошимов Р.Ю. Психология ўқитиш методикаси. Тошкент. 2005
3. Ляудис В.Л. – Методика преподавания психологии. из. во УРАО. 2000
4. Тошимов Р.Ю., Ғозийев Е.Ғ. Замоначий индивидиал ва гуруҳий психология. Т. Университет, 1999
5. Ғозийев Е.Ғ. Олий мактаб психологияси. Т. Ўқитувчи 1997.
6. Ғозийев Е.Ғ. Психология муаммолари. Т. "Университет", 1999.
7. Формирование учебной деятельности студентов. Под. ред. В.Я.М. изд. МГУ. 1988

Buxoro davlat universiteti muassisligidagi
 “PEDAGOGIK MAHORAT”
 ilmiy-nazariy va metodik jurnali
 barcha ta’lim muassasalarini
 hamkorlikka chorlaydi.

Pedagoglarning sevimli nashriga aylanib ulgurgan “Pedagogik mahorat” jurnali maktab, kollej, institut va universitet pedagogik jamoasiga muhim qo‘llanma sifatida xizmat qilishi shubhasiz.

Mualliflar uchun eslatib o‘tamiz, maqola qo‘lyozmalari universitet tahririy-nashriyot bo‘limida qabul qilinadi.

Manzilimiz: Buxoro shahri, M.Iqbol ko‘chasi 11-uy
 Buxoro davlat universiteti, 1-bino 2-qavat, 208-xona

Tahririyat rekvizitlari:

Moliya vazirligi g‘aznachiligi

23402000000100001010

MB BB XKKM Toshkent sh. MFO 00014 INN 201504275

BuxDU 400110860064017950100079002

Pedagogik mahorat: rivojlanamiz va rivojlantiramiz!

PEDAGOGIK MAHORAT Ilmiy-nazariy va metodik jurnal 2022-yil maxsus son 2001-yil iyul oyidan chiqa boshlagan. OBUNA INDEKSI: 3070	Buxoro davlat universiteti nashri Jurnal oliy o‘quv yurtlarining professor-o‘qituvchilari, ilmiy tadqiqotchilar, ilmiy xodimlar, magistrantlar, talabalar, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari hamda maktab o‘qituvchilari, shuningdek, keng ommaga mo‘ljallangan. Jurnalda nazariy, ilmiy-metodik, muammoli maqolalar, fan va texnikaga oid yangiliklar, turli xabarlar chop etiladi. Nashr uchun mas’ul: Alijon HAMROYEV. Musahhih: Muhiddin BAFAYEV. Muharrir: O‘g‘iljon Olloqova	Jurnal tahririyat kompyuterida sahifalandi. Chop etish sifati uchun bosmaxona javobgar. Bosishga ruxsat etildi 12.06.2022 Bosmaxonaga topshirish vaqti 21.06.2022 Qog‘oz bichimi: 60x84. 1/8 Tezkor bosma usulda bosildi. Shartli bosma tabog‘i – 20,6 Adadi – 100 nusxa Buyurtma № 315 Bahosi kelishilgan narxda. “Sadriddin Salim Buxoriy” MCHJ bosmaxonasida chop etildi. Bosmaxona manzili: Buxoro shahri M.Iqbol ko‘chasi 11-uy.
---	---	---